

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA
OPĆINE VELIKA LUDINA
2020. – 2025.

SADRŽAJ:

Uvodna riječ načelnika	3
Vizija i misija	4
Strateški ciljevi, prioriteti i mjere	5
Provedba PUR-a	13
Dodatak 1: Analiza stanja	17
Dodatak 2: SWOT analiza	44
Dodatak 3: Izvori podataka	48

Uvodna riječ načelnika

Poštovane, poštovani!

Pred nama je Program ukupnog razvoja Općine Velika Ludina za razdoblje od 2020. do 2025. godine. To je dokument gdje vi, građani ove općine, ali i svi drugi koji volite Veliku Ludinu i u njoj vidite svoj interes za život ili poslovanje možete naći sve podatke o sadašnjem stanju naše općine te mogućnostima razvoja sada i u skoroj budućnosti.

Općina Velika Ludina je u dvadeset sedam godina svog postojanja dala maksimalan trud poboljšanju uvjeta života i rada na svom području, koristeći u tu svrhu najviše vlastitih proračunskih sredstava. Vrlo brzo svrstana je u red razvijenijih, uzornih općina i po proračunskim mogućnostima i po razvijenosti infrastrukture. Taj status dobro zvuči, ali je onemogućavao Općini da dobije više sredstava iz Državnog proračuna ili iz raznih ministarstava, agencija i predpristupnih fondova EU, jer su ta sredstva tada dobivale manje razvijene općine. Tako je bilo prije 2016. godine a od tada Općina uspijeva koristiti sve više sredstava iz „pristupnih“ fondova Europske unije i to preko Ministarstva poljoprivrede (ruralni razvoj APPRRR) i preko Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Korištenje tih sredstava omogućili su projekti koje je općina kvalitetno pripremila i koji su prošli na natječajima ali i zahvaljujući izradi potrebne popratne dokumentacije. Veći realizirani a sufinancirani projekti su reciklažno dvorište i Cvjetna ulica, a najveći projekat je rekonstrukcija i dogradnja Dječjeg vrtića Ludina.

Velike mogućnosti za daljnji razvoj općine leže u sredstvima Europske unije i potporama za razvoj, kojima će Općina Velika Ludina moći pristupiti i ubuduće, te imati velike šanse za realizaciju istih. Da bi se to ostvarilo potrebno je ostvariti određene preduvjete kao što su izrađeni kvalitetni projekti i strateški razvojni dokumenti, a upravo jedan važan planski dokument je i ovaj drugi po redu, Program ukupnog razvoja općine Velika Ludina.

Mislim da je ovo vrlo kvalitetan dokument koji će nam dati okvire za daljnji razvoj, ali ne samo Općini Velika Ludina kao instituciji, nego i našim poduzetnicima, poljoprivrednicima, javnim ustanovama i svima onima koji imaju potrebu i želju ulagati na području naše Općine. Stoga su svi oni i bili na određeni način pozvani da sudjeluju u kreiranju i stvaranju ovog dokumenta i preko svojih predstavnika u Radnoj skupini davali su svoje prijedloge i mišljenja.

Ovim putem, kao načelnik Općine zahvaljujem svima koji su sudjelovali u izradi ovog opsežnog dokumenta.

NAČELNIK

Dražen Pavlović

3

VIZIJA I MISIJA

VIZIJA

Općina zadovoljnih ljudi, kulturno i turističko središte sjeverozapadnog dijela Sisačko – moslavačke županije.

MISIJA

Održivim upravljanjem prirodnim i kulturno – povijesnim resursima te znanjem i sposobnošću svih stanovnika, Općina velika Ludina postat će mjesto koje nudi kvalitetan standard življenja.

Sinergijom poduzetništva i selektivnih oblika turizma Općina omogućiti će prosperitetan životni standard. Ovaj moderan i prirodno očuvan prostor partnerskim pristupom osigurava jednak pristup i jednake mogućnosti svima.

Općina pruža priliku mladima, novim idejama i inovacijama.

STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE

STRATEŠKI CILJ 1. UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVLJENJA I RAZVOJ LOKALNE SAMOUPRAVE

STRATEŠKI CILJ 2. KONKURENTNO GOSPODARSTVO

STRATEŠKI CILJ 3. ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA I ENERGIJOM

U svrhu postizanja gore definiranih strateških ciljeva razvoja Općine Velika Ludina, definirani su prioriteti koji se vežu na pojedini strateški cilj.

Tablica 1 - Strateški ciljevi, prioriteti i mjere

STRATEŠKI CILJEVI	PRIORITETI	MJERE
1. UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVLJENJA I RAZVOJ LOKALNE SAMOUPRAVE	1.1 JAČANJE KAPACITETA I UNAPRJEĐENJE KVALITETE PRUŽANJA JAVNIH USLUGA	1.1.1 Informatizacija lokalne samouprave
		1.1.2 Modernizacija procesa lokalne samouprave
		1.1.3 Jačanje ljudskih resursa lokalne samouprave
	1.2 UNAPRJEĐENJE I RAZVOJ JAVNE INFRASTRUKTURE	1.2.1 Modernizacija sustava opskrbe vodom i odvodnje
		1.2.2 Razvoj i izgradnja prometnog sustava
		1.2.3 Razvoj ostale javne infrastrukture
	1.3 UNAPRJEĐENJE DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE I SUSTAVA PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE	1.3.1 Razvoj predškolske i osnovnoškolske infrastrukture
		1.3.2 Razvoj kulturne i društvene infrastrukture na svim razinama
		1.3.3 Unaprjeđenje kapaciteta za pružanje primarne liječničke skrbi
	1.4 POVEĆANJE ZAPOSILJIVOSTI I RAZVOJ TRŽIŠTA RADA	1.4.1 Razvoj programa cjeloživotnog obrazovanja
2. KONKURENTNO GOSPODARSTVO	2.1 RAZVOJ POLJOPRIVREDE, PODUZETNIŠTVA I INDUSTRIJE	2.1.1 Razvoj održive poljoprivrede
		2.1.2 Razvoj poduzetničke infrastrukture
		2.1.3 Privlačenje ulaganja
		2.1.4 Razvoj klastera
	2.2 RAZVOJ TURIZMA	2.2.1 Razvoj selektivnih oblika turizma
		2.2.2 Razvoj turističke infrastrukture
3. ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA I ENERGIJOM	3.1 UNAPRJEĐENJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI	3.1.1 Povećanje energetske učinkovitosti objekata i javne rasvjete
		3.1.2 Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i ekološki prihvatljivih goriva
	3.2 OČUVANJE I ZAŠTITA PRIRODE I OKOLIŠA	3.2.1 Zaštita vodnih resursa i zaštita i poboljšanje kakvoće zraka
		3.2.2 Zbrinjavanje otpada

Tablica 2: Pojašnjenja mjera i razvojni projekti

STRATEŠKI CILJ	1. UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVLJENJA I RAZVOJ LOKALNE SAMOUPRAVE
PRIORITET	1.1 JAČANJE KAPACITETA I UNAPRJEĐENJE KVALITETE PRUŽANJA JAVNIH USLUGA
MJERA	1.1.1. Modernizacija procesa lokalne samouprave
CILJ MJERE	Ubrzati i povećati kvalitetu provedbe procesa na lokalnoj razini razvojem poslovno-informacijskog sustava koji će osigurati efikasniji rad lokalne samouprave
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Ažuriranje sustava upravljanja kvalitetom i procesa b. Uvođenje sustava e-poslovanja (e-arhiva) c. Uspostava sustava podrške/savjetovanja lokalnoj zajednici
MJERA	1.1.2. Jačanje ljudskih resursa
CILJ MJERE	Jačati ljudske resurse u svrhu korištenja i daljnjeg razvoja i unaprjeđenja pružanja javnih usluga na lokalnoj razini
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Edukacija zaposlenika lokalne samouprave b. Edukacija zaposlenika javnih tvrtki i ustanova
PRIORITET	1.2 UNAPRJEĐENJE I RAZVOJ JAVNE INFRASTRUKTURE
MJERA	1.2.1 Modernizacija sustava opskrbe vodom i odvodnje
CILJ MJERE	Proširenje sustava i mreže vodoopskrbe i odvodnje
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Izgradnja kanalizacijske mreže za sva naselja b. Izgradnja/unaprjeđenje vodoopskrbnog sustava
MJERA	1.2.2 Razvoj i izgradnja prometnog sustava
CILJ MJERE	Modernizirati lokalne ceste i implementirati adekvatnu prometnu signalizaciju
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Izgradnja prometne signalizacije b. Rješavanje imovinsko pravnih odnosa nerazvrstanih cesta c. Sanacija klizišta, izgradnja i rekonstrukcija lokalnih i nerazvrstanih cesta uključujući i izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih nogostupa

MJERA	1.2.3 Razvoj ostale javne infrastrukture
CILJ MJERE	<i>Poboljšati i proširiti lokalne temeljne usluge i povezanu infrastrukturu, kao i ostalu javnu infrastrukturu</i>
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Građenje i/ili opremanje rekreacijske zone, biciklističke staze i trake, javne površine (parkovi), pješačke staze i zone b. Priključivanje na širokopojasnu infrastrukturu c. Građenje i/ili uređenje vatrogasnih i društvenih domova, objekata sportskih klubova, sportskih dvorana, kulturnih prostora d. Razvoj programa, sadržaja i prostora za mlade
PRIORITET	1.3 UNAPRJEĐENJE DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE I SUSTAVA PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE
MJERA	1.3.1 Razvoj predškolske i osnovnoškolske infrastrukture
CILJ MJERE	<i>Osigurati uvjete za kvalitetan rad škola, uspostaviti integracijske programe za djecu s posebnim potrebama, osigurati kvalitetne osnovne i dodatne programe sukladno interesima djece i potrebama lokalne zajednice</i>
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Rekonstrukcija, izgradnja i adaptacija škola i ostalih školskih sadržaja i prostora b. Izgradnja prostora i sadržaja za predškolski odgoj
MJERA	1.3.2 Razvoj kulturne i društvene infrastrukture na svim razinama
CILJ MJERE	<i>Podići razinu umrežavanja i međusobnog djelovanja lokalnog stanovništva u očuvanju kulturno-povijesne materijalne i nematerijalne imovine</i>
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Obnova i zaštita materijalne kulturno-povijesne baštine b. Zaštita nematerijalne kulturne baštine c. Razvoj kulturnih programa d. Organizacija i održavanje kulturnih manifestacija
MJERA	1.3.3 Unaprjeđenje kapaciteta za pružanje primarne liječničke skrbi
CILJ MJERE	Osigurati kvalitetnu zdravstvenu zaštitu usklađenu s visokim EU standardima za sve stanovnike
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Adaptacija, dogradnja i opremanje prostora za pružanje primarne zdravstvene skrbi b. Uspostava sustava mobilnih zdravstvenih usluga c. Osiguravanje resursa za pružanje usluga primarne zdravstvene zaštite d. Izgradnja pristupa za osobe s invaliditetom

PRIORITET	1.4 POVEĆANJE ZAPOS LJIVOSTI I RAZVOJ TRŽIŠTA RADA
MJERA	1.4.1 Razvoj programa cjeloživotnog obrazovanja
CILJ MJERE	<i>Povećati sudjelovanje osoba svih životnih dobi u programima cjeloživotno učenja i povezati cjeloživotno učenje s tržištem rada na lokalnoj i županijskoj razini</i>
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Uspostava i provedba edukativnih programa za poljoprivrednike, poduzetnike i teže zapošljive skupine b. Uspostava i provedba edukativnih programa u svrhu informatičkog opismenjavanja i učenja stranih jezika

STRATEŠKI CILJ	2. KONKURENTNO GOSPODARSTVO
PRIORITET	2.1 RAZVOJ POLJOPRIVREDE, PODUZETNIŠTVA I INDUSTRIJE
MJERA	2.1.1 RAZVOJ ODRŽIVE POLJOPRIVREDE
CILJ MJERE	<i>Potaknuti razvoj konvencionalne i ekološke poljoprivrede</i>
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Izrada Strategije razvoja poljoprivrede b. Izrada jedinstvene poljoprivredne evidencije c. Podizanje trajnih nasada
MJERA	2.1.2 RAZVOJ PODUZETNIČKE INFRASTRUKTURE
CILJ MJERE	<i>Stvoriti preduvjete za postojanje efikasne i moderne poduzetničke infrastrukture, poticajne za postojeće i potencijalne poduzetnike</i>
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Izrada dokumentacije za omogućavanje funkcioniranja poslovne zone b. Uspostava poduzetničkog informacijskog centra c. Uspostava poduzetničkog inkubatora
MJERA	2.1.3 PRIVLAČENJE ULAGANJA
CILJ MJERE	Uspostaviti poticajni tehnološko-poslovni okvir za privlačenje ulagača u gospodarstvo i druge grane koje bi pridonijele razvoju
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Izrada mape investicijskih projekata b. Uspostava metodologije za planiranje ulaganja i informiranje zainteresiranih ulagača c. Izrada Akcijskog plana za privlačenje ulaganja
MJERA	2.1.4 RAZVOJ KLASTERA
CILJ MJERE	Oснаžiti razvoj poljoprivrede, proizvodnje i poduzetništva
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Uspostava poljoprivrednog klastera b. Uspostava turističkog klastera c. Uspostava poduzetničkog klastera
PRIORITET	2.2 RAZVOJ TURIZMA
MJERA	2.2.1 RAZVOJ SELEKTIVNIH VRSTA TURIZMA
CILJ MJERE	Uspostava preduvjeta za razvoj selektivnih oblika turizma

PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Izrada Strategije razvoja turizma b. Razvoj kulturnog turizma c. Razvoj rekreacijskog turizma d. Razvoj agroturizma e. Razvoj vjerskog (hodočasničkog) turizma
MJERA	2.2.2 RAZVOJ TURISTIČKE INFRASTRUKTURE
CILJ MJERE	Obnoviti postojeću i izgraditi novu turističku infrastrukturu u svrhu obogaćivanja turističkih sadržaja
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Uređenje šetnica b. Uređenje tematskih staza i puteva c. Uređenje izletišta d. Razvoj ostalih ugostiteljskih i smještajnih kapaciteta

STRATEŠKI CILJ	3. ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA I ENERGIJOM
PRIORITET	3.1 UNAPRJEĐENJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI
MJERA	3.1.1 POVEĆANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI OBJEKATA I JAVNE RASVJETE
CILJ MJERE	Ulagati u aktivnosti uspostave i povećanja energetske svojstava javnih zgrada, privatnih objekata i javne rasvjete
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Energetski pregledi (javna rasvjeta, javne zgrade i privatne kuće) b. Izrada projektne i tehničke dokumentacije za projekte energetske učinkovitosti c. Izgradnja i modernizacija javne i vanjske ekološke rasvjete – izrada projektne dokumentacije i ugradnja rasvjetnih tijela d. Energetska obnova zgrada – izrada projektne dokumentacije za projekte u vlasništvu Općine i civilnog društva
MJERA	3.1.2 POTICANJE KORIŠTENJA OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE I EKOLOŠKI PRIHVATLJIVIH GORIVA
CILJ MJERE	Osigurati poticajno okruženje za korištenje obnovljivih izvora energije i ekološki prihvatljivih goriva
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Izgradnja mini solarnih elektrana na objektima i ostalim površinama u vlasništvu Općine b. Izgradnja solarnih elektrana na objektima i površinama u vlasništvu fizičkih i pravnih osoba c. Informiranje i poticanje lokalne zajednice na korištenje obnovljivih izvora energije
PRIORITET	3.2 OČUVANJE I ZAŠTITA PRIRODE I OKOLIŠA
MJERA	3.2.1 ZAŠTITA VODNIH RESURSA I POBOLJŠANJE KAKVOĆE ZRAKA
CILJ MJERE	Očuvati kvalitetu vode i bioraznolikost vodnih resursa, zaustaviti daljnje narušavanje kakvoće zraka uzrokovano neprilagođenim načinom poslovanja u industriji
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Izgradnja sustava za pročišćavanje otpadnih voda b. Izrada terminskog plana obveznog usklađivanja industrije i proizvodnje s kriterijima zaštite kakvoće zraka
MJERA	3.2.2 ZBRINJAVANJE OTPADA
CILJ MJERE	Unaprijediti postojeći sustav za zbrinjavanje otpada
PROJEKTI / AKTIVNOSTI	a. Priprema dokumentacije i izgradnja objekta reciklažnog dvorišta za građanski otpad b. Sanacija odlagališta c. Unaprjeđenje sustava razvrstavanja otpada i uspostava setova „zelenih otoka“

PROVEDBA PROGRAMA UKUPNOG RAZVOJA

U svrhu učinkovite i kvalitetne provedbe Programa ukupnog razvoja Općine Velika Ludina, izrađen je detaljan akcijski i terminski plan provedbe za 2020. godinu, koji uključuje procijenjeni trošak i planirane izvore financiranja pojedine aktivnosti.

Tijekom vremenskog razdoblja provedbe PUR-a (do 2025. godine), svake će se godine do kraja listopada izraditi detaljni akcijski i terminski plan za narednu godinu. S obzirom da je PUR „živi dokument“, isti je u svakom trenutku podložan izmjenama i dopunama s ciljem pravovremenog usklađivanja sa svim pozitivnim i/ili negativnim promjenama nastalim u okruženju.

Rezultati provedbe PUR-a u svakom će trenutku biti podložni evaluaciji, a u svrhu kreiranja mogućnosti za pravovremene intervencije i prilagodbe s ciljem postizanja što većeg razvojnog učinka.

Akcijski plan za 2020. godinu sadržava osnovne podatke o aktivnostima koje je potrebno poduzeti, njihovom trajanju, financijskim sredstvima za aktivnosti za koje je to poznato te potencijalnom izvoru financiranja razvojnih projekata. Akcijski plan izrađen je u skladu s Proračunom Općine Velika Ludina za 2020. godinu, sukladno kojem je i podložan izmjenama tijekom njegove provedbe.

MJERA / AKTIVNOST	MJESEC / 2020.												PROCJENA TROŠKA (KN)	POTENCIJALNI IZVOR FINANCIRANJA
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1. UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVLJENJA I RAZVOJ LOKALNE SAMOUPRAVE														
1.2.1. Modernizacija sustava opskrbe vodom i odvodnje														
Izgradnja kanalizacije u Cvjetnoj ulici													100.000,00	Proračun Sisačko- moslavačke županije, Proračun Općine
1.2.2. Razvoj i izgradnja prometnog sustava														
Nabava i ugradnja prometnih znakova													15.000,00	Potencijani izvori programa ruralnog razvoja
Asfaltiranje cesta i zacijevljenja													1.600.000,00	Proračun Općine
Održavanje nerazvrstanih cesta i sanacija klizišta													550.000,00	Proračun Općine
Rekonstrukcija postojećih nogostupa													400.000,00	Proračun Općine
1.2.3. Razvoj ostale javne infrastrukture														
Uređenje groblja i područja oko groblja (ograda, staze, grobovi, parkiralište)													720.000,00	Proračun Općine
Uređenje doma Gornja Vlahinička													170.000,00	Proračun Općine
Uređenje doma Velika Ludina													100.000,00	Proračun Općine
Uređenje doma Kompator													30.000,00	Proračun Općine
Razvoj programa, sadržaja i programa za mlade													280.000,00	Proračun Sisačko- moslavačke županije, Proračun Općine
1.3.1. Razvoj predškolske i osnovnoškolske infrastrukture														
Osnovna škola Ludina													140.000,00	Europski fond za socijalni razvoj, Proračun Općine
Školarine, stipendije i učenički													145.000,00	Europski fond za socijalni razvoj,

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA OPĆINE VELIKA LUDINA 2020. – 2025.

domovi															Proračun Općine
Izgradnja dječjeg igrališta Okoli														250.000,00	Proračun Općine
Dječji vrtić Ludina														10.430.000,00	Proračun Općine
1.3.2. Razvoj kulturne i društvene infrastrukture na svim razinama															
Uređenje crkve Sv. Mihaela u Velikoj Ludini i kapelica na području Općine														60.000,00	Proračun Općine
KUD „Mijo Stuparić“ Velika Ludina														30.000,00	Proračun Općine
Knjižnica i čitaonica Velika Ludina- sredstva za redovnu djelatnost														262.000,00	Proračun Općine
MJERA / AKTIVNOST	MJESEC / 2020.												PROCJENA TROŠKA (KN)	POTENCIJALNI IZVOR FINANCIRANJA	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1. KONKURENTNO GOSPODARSTVO															
2.1.1. Razvoj održive poljoprivrede															
Izrada Strategije razvoja poljoprivrede														25.000,00	Proračun Općine
2.2.2. Razvoj selektivnih oblika turizma															
Razvoj lovnog i ribolovnog turizma														50.000,00	Lovačko društvo „Fazan Topolje“, Proračun Općine
Izrada Strategije razvoja turizma Općine														25.000,00	Proračun Sisačko- moslavačke županije, proračun Općine
MJERA / AKTIVNOST	MJESEC / 2020.												PROCJENA TROŠKA (KN)	POTENCIJALNI IZVOR FINANCIRANJA	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			

2. ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA I ENERGIJOM													
3.2.2. Zbrinjavanje otpada													
Uređenje reciklažnog dvorišta												110.000,00	Proračun Općine (potencijalni EU izvor / Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost)
Sanacija odlagališta												50.000,00	Proračun Općine (potencijalni EU izvor / Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost)
Izgradnja i uređenje javnih zelenih površina												300.000,00	Proračun Općine (potencijalni EU izvor / Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost)
Nabava kontejnera i spremnika za smeće												150.000,00	Proračun Općine
3.3.1. Povećanje energetske učinkovitosti objekata i javne rasvjete													
Energetska obnova sustava javne rasvjete												1.500.000,00	Proračun Općine

DODATAK 1. ANALIZA STANJA

1. Geoprostorna, klimatska i hidrografska-geografska obilježja

Općina Velika Ludina je jedinica lokalne samouprave smještena u Sisačko- moslavačkoj županiji. Prostire se na području od 103,6 km², što čini 2,3% ukupne površine Sisačko- moslavačke županije (4463,1 km²). Nalazi se na granici sa Zagrebačkom županijom te sa Bjelovarsko- bilogorskom županijom. Također, okružena je i sa gradovima Popovačom, Siskom i Čazmom te općinama Martinska Ves i Križ. Općina Velika Ludina pripada IV. skupini razvijenosti, prema indeksu razvijenosti Republike Hrvatske.

Izvor: Općina Velika Ludina 2020.

Geoprostorno, Općina se nalazi blizu dva velika središta, Zagreba i Siska te ima vrlo dobru prometnu povezanost. Područje općine obuhvaćeno je autocestom A3 te županijskim cestama, što predstavlja veliku prednost za općinu. Također, općinom Velika Ludina prolazi željeznička pruga koja ima veliku međunarodnu važnost, M103 Dugo Selo- Novska.

Na južnom dijelu općine Velika Ludina nalazi se Lonjsko polje koje obuhvaća prostor od oko 16 km² te čini nizinsko poplavno područje. Na sjevernom dijelu smješteni su obronci

Moslavačke gore, što daje do znanja da je područje općine smješteno na dva različita zemljopisna reljefa- nizinskom i brežuljkastom. U nizinskom dijelu dominira poljoprivreda te je centar naseljenosti općine. Južni dio općine zauzima prisavska ravnica omeđena rijekom Česmom na zapadu i Lonjom na jugu.

Moslavačka gora predstavlja ulegnuto gromadno gorje koje obiluje bogatim rudnim bogastvom. Najviši vrh Moslavačkog gorja je Humka koji se nalazi na 489 m n/v, a osim toga, značajniji vrhovi su i Vis, Kaluđerov grob i Mjesec. Moslavačka gora čini regionalni park koji se prostire kroz gradove Čazmu i Popovaču te općinu Velika Ludina.

Na području općine Velika Ludina prevladava umjerena kontinentalna klima koju karakteriziraju umjereno topla ljeta te umjereno hladne zime. Prosjek temperature kreće se od oko -3°C u siječnju do oko 22°C u srpnju. Ukupna količina padalina godišnje kreće se između 800 i 900 mm godišnje. Najveći broj padalina je u kasno proljeće te rano ljeto i jesen, dok je najmanje padalina zimi. Ukupan godišnji broj sunčanih sati iznosi oko 1700 do 2000 sati, dok je prosječna količina vlage godišnje oko 80 %. Najveća količina vlage prisutna je u područjima općine gdje se nalaze tokovi rijeke Česme te potoka Peščenica, Ludinica i Vlahinička. Zbog velikog prisutstva vodenih područja, područje općine obuhvaća i više akumulacija za navodnjavanje.

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19), ekološka mreža definirana je kao sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženim biografskim rasporedom značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti. U općini Velika Ludina, prema Uredbi o proglašenju ekološke mreže NN 109/07), prisutne su tri ekološke mreže:

- područje ekološke mreže važno za divlje svojte i stanišne tipove pod nazivom Lonjsko polje HR2000416
- međunarodno važno područje za ptice Donja Posavina HR1000004
- točkasti lokalitet ekološke mreže Ludina HR2000828.

Na području Općine nalazi se regionalni park Moslavačka gora koji predstavlja prvi hrvatski regionalni park te obuhvaća oko 15 tisuća hektara šumskog i poljoprivrednog područja. Čitav prostor regionalnog parka odlikuje se geografskom raznolikošću te brojnim potočnim dolinama, travnjacima, zaštićenim šumskim vrstama, ali i kulturnim znamenitostima. Osim toga, na području se nalazi i park prirode Lonjsko polje koje obuhvaća brojna prirodna i rudna bogatstva te predstavlja područje obilato poljoprivredom.

2. Demografska obilježja

Temeljem podataka iz popisa stanovništva 2011. godine, u 12 naselja općine Velika Ludina živi ukupno 2.625 stanovnika, što ukazuje na nastavak trenda smanjenja broja stanovnika u usporedbi s popisom stanovništva iz 2001. godine, kada je popisano ukupno 2.831 stanovnika. Ovakav trend smanjenja broja stanovnika prati trend smanjenja na županijskoj, ali i na nacionalnoj razini. Analizirajući kretanje stanovništva razvidno je da je u većini naselja prisutno smanjenje broja stanovnika, osim u naseljima Grabov Potok i Velika Ludina.

Popisom iz 2011. godine utvrđeno je kako je prosječna gustoća naseljenosti općine Velika Ludina iznosila 27,69 st/km², što je ispod prosjeka Sisačko- moslavačke županije koji iznosi 56,26 st/km², ali i ispod prosječne gustoće naseljenosti Republike Hrvatske koja iznosi 85 st/km². Naselje s najmanje stanovnika, njih sveukupno 14, je Ludinica, dok je naselje s najvećim brojem upravo općinsko sjedište, naselje Velika Ludina s 751 stanovnikom, što čini ukupno 28,61% stanovništva općine Velika Ludina.¹

Ovakav razmještaj stanovništva prvenstveno je posljedica jačanja centralnih funkcija Velike Ludine kao općinskog sjedišta, čime je privučen dio stanovništva iz okolnih naselja, ali i potaknuta emigracija stanovništva iz perifernih naselja prvenstveno u Zagreb. Još jedan od uzroka ovakvog razmještaja predstavlja i položaj važnijih prometnih pravaca. Područje Općine zauzima površinu od 103,6 km² odnosno 2,3% ukupne površine Sisačko- moslavačke županije koja iznosi 4463,1 km².

Tablica br. 1: Broj stanovnika općine Velika Ludina

	ASELJA	1961.	1971.	171./61.	1981.	181./71.	1991.	191./81.	2001.	101./91.	2011.	111./01.
1	Gornja Vlahinička	562	444	79,00	358	80,63	306	85,47	327	106,86	271	82,87
2	Grabričina	84	70	83,33	44	62,86	45	102,27	41	91,11	40	97,56
3	Grabov Potok	211	186	88,15	153	82,26	141	92,16	135	95,74	104	77,04

¹ Izvor: <https://www.dzs.hr/>

4	Katoličko Selišće	439	354	80,64	260	73,45	226	86,92	177	78,32	156	88,14
5	Kompator	234	170	72,65	144	84,71	106	73,61	109	102,83	80	73,39
6	Ludinica	112	62	55,36	44	70,97	31	70,45	18	58,06	14	77,78
7	Mala Ludina	325	226	69,54	189	83,63	181	95,77	181	100,00	159	87,85
8	Mustafina Klada	264	227	85,98	185	81,50	179	96,76	180	100,56	164	91,11
9	Okoli	834	637	76,38	496	77,86	361	72,78	323	89,47	278	86,07
10	Ruškovića	157	121	77,07	90	74,38	69	76,67	62	89,86	56	90,32
11	Velika Ludina	705	614	87,09	586	95,44	689	117,58	724	105,08	751	103,73
12	Vidrenjak	532	597	112,22	577	96,65	535	92,72	554	103,55	552	99,64
	UKUPNO	4459	3708	83,16	3126	84,30	2869	9,78	2831	98,68	2625	92,72

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva i stanova iz 2011. godine

Kontinuirani pad broja stanovnika uočava se u razdoblju od 1961. do 2011. godine te je broj stanovnika u tom razdoblju gotovo prepolovljen. Starenje stanovništva i iseljavanje mlađe populacije u urbane sredine radi posla i boljih životnih uvjeta također je jedan od uzroka smanjenja broja stanovnika, što je potaknuto procesu industrijalizacije te deagrarizacije.

Analizom dobne strukture utvrđeno je da na području općine Velika Ludina 27,74% stanovništva pripada dobnoj skupini od 0-19 godina, 49,62% stanovništva pripada dobnoj skupini od 20-59 godina, dok 22,64% stanovništva pripada dobnoj skupini iznad 60 godina. U sastavu stanovništva prevladava stanovništvo zrele dobi, dok će u budućnosti, zbog malog broja rođenih i starenja stanovništva, prevladavati starije stanovništvo te tako još i više naglasiti proces depopulacije. Općina Velika Ludina bilježi negativan prirodni prirast od oko - 12 na godišnjoj razini.

Tablica br. 2: Dobna struktura stanovnika općine Velika Ludina

NASELJE	UKUPNO	0-19 GODINA	20-59 GODINA	60 I VIŠE GODINA	INDEKS STAROSTI
Gornja Vlahinička	271	53	169	49	92,45
Grabričina	40	10	17	13	130,00
Grabrov Potok	104	29	48	27	93,10
Katoličko Selišće	156	32	85	39	121,88
Kompator	80	14	49	17	121,43
Ludinica	14	4	6	4	100,00
Mala Ludina	159	29	92	38	131,03

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA OPĆINE VELIKA LUDINA 2020. – 2025.

Mustafina Klada	164	40	85	39	97,50
Okoli	278	61	145	72	118,03
Ruškovića	56	14	24	18	128,57
Velika Ludina	751	178	414	159	89,33
Vidrenjak	552	155	302	95	61,29
UKUPNO	2625	619	1436	570	92,08

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva i stanova iz 2011. godine prema dobi

3. Povijest, kultura i kulturna baština

Na području općine Velika Ludina još od 14. stoljeća spominju se naselja koja postoje i danas, sva osim Grabričine i Ruškovice. Kao najstariji podatak spominje se Košutgrad, smješten između Kopčić brda i Dabčeve kose, koji je zapisan još 1334. godine u popisu crkvenih župa. U zapisima se spominje i naselje Podgradska koje je bilo naseljeno trgovcima i obrtnicima. Naselje je dobilo ime prema potoku Podgradski jarak. Povijesni zapisi iz 1334. godine spominju i crkvu sv. Martina kao župnu crkvu toga područja, što daje naslutiti da je područje već tada bilo naseljeno. U 14. stoljeću, kao vlasnik Podgradske, spominje se Ivan Čupor (sin Stjepana iz Moslavine). Da je naselje Podgradska bilo bogato i razvijeno svjedoči i podatak da je u 16. stoljeću, pored župnika postojao i kapelan. Isto tako, valja napomenuti i Demetrija II Čupora Moslavačkog koji je bio zagrebački biskup u 15. stoljeću, ali je i dao izgraditi franjevački samostan crkve sv. Marije u Podgradskoj (današnje naselje Kompatorlat. *Cumpater*- kum).

1493. godine Ugarsko- hrvatski kralj Vladislav darovao je naselje Podgradska Tomi Bakocsu. U to se vrijeme bilježe sve veći prodori Turaka na moslavačko područje čiji je vlasnik bio Petar II Erdody. Prema popisu stanovništva iz 16. stoljeća na području Podgradske živjelo je 16 obitelji, dok je u 19. stoljeću zabilježeno samo 5 obitelji s toga područja. Područje Podgradska bilježi veliki franjevački utjecaj koji je doprinjeo razvoju pismenosti i kulture te ostavio pozitivne tragove. Nakon Hrvatsko- ugarske nagodbe iz 1868. godine, Moslavina bilježi doseljenja velikog broja stranaca koji su pokušavali proširiti svoj utjecaj u smislu jezika i kulture. Posebno je zabilježen utjecaj Čeha koji su naselili Katoličko selište i Ludinu, pa je tako Moslavina u 20. stoljeću imala svega 60% hrvatskog stanovništva, dok su ostalo stanovništvo sačinjavali stranci, poglavito Česi i Mađari. 20. stoljeće obilježeno je žestokim prosvjetima protiv mađarizacije pod parolom „Hrvatska Hrvatima!“²

² Izvor: <https://www.opcina-vludina.hr>

Moslavačka gora bila je utvrda koju je, s jedne strane branila Moslavina, dok je druga strana bila sačinjena od Oštrog zida. Upravo iz tog razloga Moslavačka gora naziva se u „Mons Claudis“, odnosno „Zaprta gora“.

Utvrda Košutgrad bila je smještena u šumi Južna Garjevica, između Kopčić brda i Dabčeve kose, o čemu svjedoče i sačuvani zidni fragmenti sačinjeni od opeke, što daje naslutiti na prisutnost romanike. Postoje i ostaci Jelengrada izgrađenog u 13. stoljeću, čije se ime prvi puta spominje u darovnici Jurja Čupora Moslavačkog pavlinskom samostanu (1460. godine). Prema povijesnim izvorima, u Jelengradu su bili smešteni vladari ovoga područja, Čupori, a nakon njihove vladavine započela je vladavina Erdödyja. Iako su zabilježeni Osmanlijski prodori na ovo područje, nisu se zadržali te je područje ostalo obilježeno utjecajem Mađara i Čeha. U 20. stoljeću Jelengrad je zabilježen i u zapisima Dragutina Hirca, hrvatskog učitelja i putopisca toga doba.

Razvoj općine Velika Ludina započeo je u vrijeme Marije Terezije te je na prijelazu sa 17. a 18. stoljeće Velika Ludina postala općinsko središte koje pripada županiji Križevci sve do nastanka Bjelovarsko- križevačke županije kada sjedište postaje Bjelovar, a Velika Ludina nalazila se u kotaru Kutina unutar pod osječkom upravom. Vidovdanskim ustavom (1921.) uvedeno je centralističko uređenje. Za vrijeme vladavine kralja Aleksandra donesena je Uredba o podjeli zemlje na 33 oblasti, od kojih je 6 bilo u Hrvatskoj. Općina Velika Ludina pripadala je kotaru Kutina te Savskoj banovini sa sjedištem u Zagrebu sve do 1941. godine kada je proglašena Nezavisna Država Hrvatska. Nakon pada Nezavisne Države Hrvatske 1945. godine, Općina i dalje ostaje unutar kotara Kutina, ali osniva Narodnooslobodilački odbor, a kasnije i općinski odbor. 1963. godine dolazi do integracije manjih općina, koje zajedno s Velikom Ludinom postaju općina Kutina. 1990. godine, nakon prvih demokratskih višestranačkih izbora, referendumom je izglasano odcjepljenje od Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije te tako, novim ustrojem, 1993. godine Velika Ludina postaje općina unutar Sisačko- moslavačke županije čije je središte Sisak.

Na prostoru općine Velika Ludina nalazi se Knjižnica te čitaonica Velika Ludina koja je osnovana 1981. godine. Nakon preseljenja Knjižnice u novi prostor, svojom veličinom i raznolikošću zbirki, kao i programima koje nudi, postaje kulturno i informacijsko središte Velike Ludine, ali i okolnim mjestima.

Dragocjenost kulturne baštine općine Velika Ludina predstavlja i župa sv. Mihaela Arkandela koja se spominje još 1715. godine u protokolima kanonskih vizitacija Arhiđakonata Čazma. Tokom povijesti doživjela je velike arhitektonske promjene, pa je tako temeljno izgrađena od drveta, a potom u baroknom duhu.

Izvor: Općina Velika Ludina 2020.

Gradnja nove crkve započela je pojavom kuge krajem 18. stoljeća, dok je druga građevinska promjena nastala nakon velikog potresa u Ludini 1761. godine.³ Nakon potresa izgrađen je i zidani toranj koji je prepoznatljiv znak crkve na širem moslavačkom području, vidljiv iz velikih udaljenosti. 2003. godine Hrvatski restauratorski zavod započinje s konzervatorsko-restauratorskim radovima na oltaru sv. Mihaela. Velikoludinski rad radionice obitelji Straub jedno je od najrepresantivnijih djela kasnobaroknog kiparstva u sjeverozapadnoj Hrvatskoj te

³ Izvor: <https://www.opcina-vludina.hr>

je dio međunarodnog projekta Tragom umjetnosti obitelji Straub (TrArs). Riječ je o projektu posvećenom proučavanju i predstavljanju umjetničkih djela koja su izadili članovi obitelji Straub u 18. st. u Austriji, Njemačkoj, Sloveniji i Hrvatskoj te je financiran sredstvima Europske Komisije, Ministarstva kulture RH i Bavarskog državnog ministarstva obrazovanja znanosti i umjetnosti.⁴

Na području općine Velika Ludina djeluje i KUD Mijo Stuparić koji je utemeljen 1994. godine. Ime KUD-a nosi ime Mije Stuparića, hrvatskog pjesnika, seljaka te pučkog tribuna. Prvi nastup KUD-a održane je na Uskrs 1995. godine u Društvenom domu Velika Ludina, a od tada, čuvajući svoje izvorne moslavačke pjesme, plesove i narodne nošnje, bilježi nastupe diljem zemlje. Na području svoje Općine osnivač je brojnih događanja, poput *Proljećnog koncerta*, *Božićnog koncerta* te događaja *Miholje u Ludini*. Danas broji 100-tinjak članova koji se dijele u pet sekcija; dječja i odrasla sekcija, pjevačka, tamburaška te sekcija ručnog rada. KUD Mijo Stuparić nositelj je bogate tradicije općine Velika Ludina koju nastoji prenositi s koljena na koljeno i ostaviti u nasljeđe novim naraštajima, ali i pokazati bogatstvo velikoludinske tradicije i moslavačkog kraja.

Općina Velika Ludina iz svojih proračunskih sredstava provodi Program javnih potreba u kulturi te sufinancira rad Knjižnice i čitaonice, ali i uređenje sakralnih objekata te očuvanje kulturne baštine i dugogodišnje tradicije Moslavine.

⁴ Izvor: <http://www.h-r-z.hr>

Područje Općine Velika Ludina bogato je kulturnom baštinom. Prikaz kulturnih dobara, sukladno podacima iz Registra kulturnih dobara Ministarstva kulture Republike Hrvatske nalazi se u Tablici 3.

Tablica 3. Kulturna dobra na području Općine Velika Ludina

Oznaka	Naziv	Vrsta
Z- 3632	Burg Jelengrad	Nepokretno kulturno dobro- pojedinačno
Z- 4406	Stari grad- Košutgrad	Nepokretno kulturno dobro- pojedinačno
Z- 2258	Crkva sv. Mihaela	Nepokretno kulturno dobro- pojedinačno

Izvor: Ministarstvo kulture, Registar kulturnih dobara, 2019. godina

4. *Obrazovna struktura i nezaposlenost*

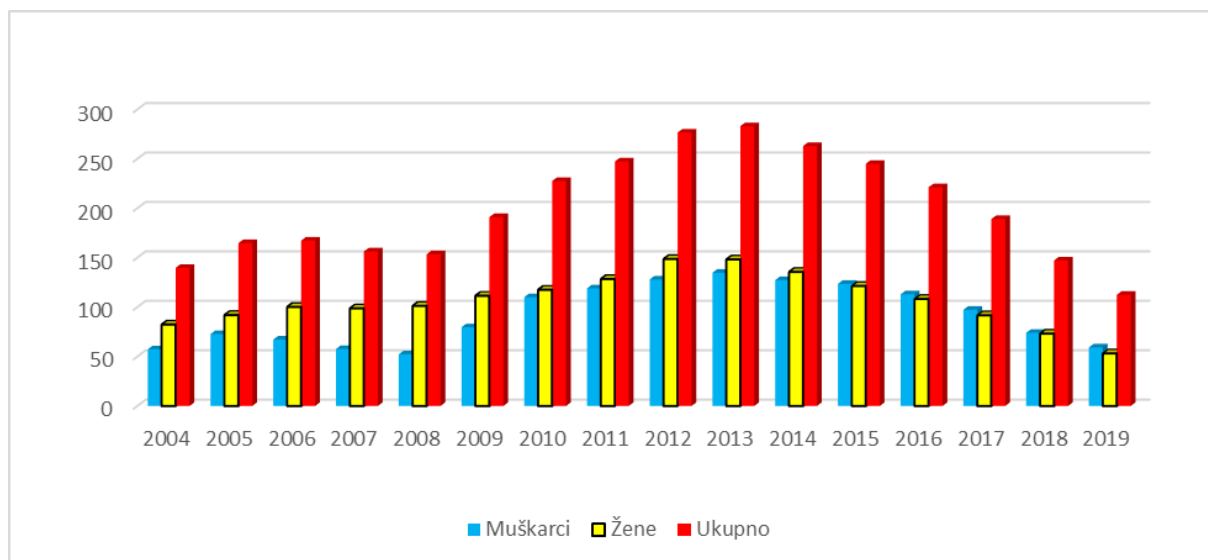
Obrazovna struktura stanovništva općine Velike Ludina relativno je nepovoljna. Prema posljednjem popisu stanovništva na području općine najveći broj stanovništva (46,51%) ima završenu srednju školu, dok 36,94% stanovništva ima završenu osnovnu školu. 1,81% stanovništva ima završeno od 1 do 3 razreda osnovne škole, a 6,74% 4 do 7 razreda osnovne škole. 2,04% stanovništva na području općine je bez školske spreme, dok je 5% stanovništva visokoobrazovano. U skupini visokoobrazovanog stanovništva dominiraju žene. Većina stanovništva sa srednjoškolskim obrazovanjem završila je industrijske i obrtničke strukovne škole u trajanju od 1 do 3 godine, a slijede ih osobe sa završenim tehničkim i srodnim strukovnim školama u trajanju od 4 i više godina. Uglavnom se radi o osobama starije životne dobi koje su već izašle s tržišta rada. Ipak, u usporedbi s popisom stanovništva iz 2001. godine pozitivan je pomak s obzirom na obrazovnu strukturu općine te se povećao broj stanovnika koji imaju srednjoškolsko obrazovanje, ali i broj visokoobrazovanih.

U općini Velika Ludina djeluje jedna ustanova predškolskog odgoja Dječji vrtić Ludina koji je osnovan 1. travnja 1980. godine. Osamostalio se 2000. godine, a do tada je djelovao u sklopu Osnovne škole Ludina koja je ujedno i osnivač Dječjeg vrtića Ludina, upisan u sudski registar. Proračun Općine osigurava sredstva financiranja predškolskog odgoja. Na području općine Velika Ludina djeluje jedna ustanova osnovnoškolskog obrazovanja, Osnovna škola Ludina koju u 2019./2020. pohađa 234 učenika u 18 razrednih odjeljenja. Od toga je 116 učenika od prvog do četvrtog razreda, a 118 učenika od petog do osmog razreda. Osnovnu školu čine i četiri područna odjela. Na području Općine nema ustanova srednjoškolskog i visokog obrazovanja, ali Općina već dugi niz godina provodi program stipendiranja učenika i studenata, kao i sufinanciranja prijevoza te smještaja u dom.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje tijekom 2019. godine na prostoru općine Velika Ludina evidentirano je 112 nezaposlenih osoba, što predstavlja blago povećanje u odnosu na 2018. godinu, kada ih je evidentirano 147, no i izrazito smanjenje u odnosu na razdoblje 2010.-2016. godine. Isti trend je također prisutan na razini Sisačko- moslavačke županije.

Dijagram 1. prikazuje strukturu nezaposlenih prema spolu, iz čega je vidljivo da je u 2019. godini 52,68% muškaraca, kao što je trend bio i u prethodnoj godini, ali i nešto manji, kada je uočena nezaposlenost 50,34% muškaraca.

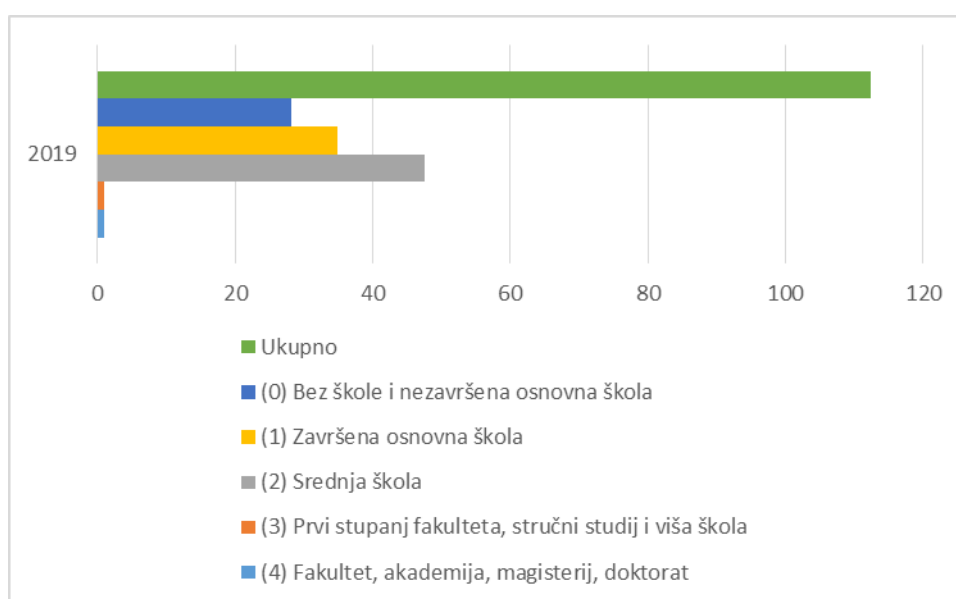
Dijagram 1. Struktura nezaposlenih prema spolu

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, obrada: Proeduco d.o.o.

Dijagram 2. Prikazuje strukturu nezaposlenih općine Velika Ludina prema obrazovanju, iz čega je vidljivo da je tijekom 2019. godine evidentirano 28 nezaposlenih osoba bez škole ili nezavršene osnovne škole, 35 osoba sa završenom osnovnom školom, 48 osoba sa završenom srednjom školom, 1 osoba sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnog studija i više škole te 1 osoba sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem i/ili doktoratom.

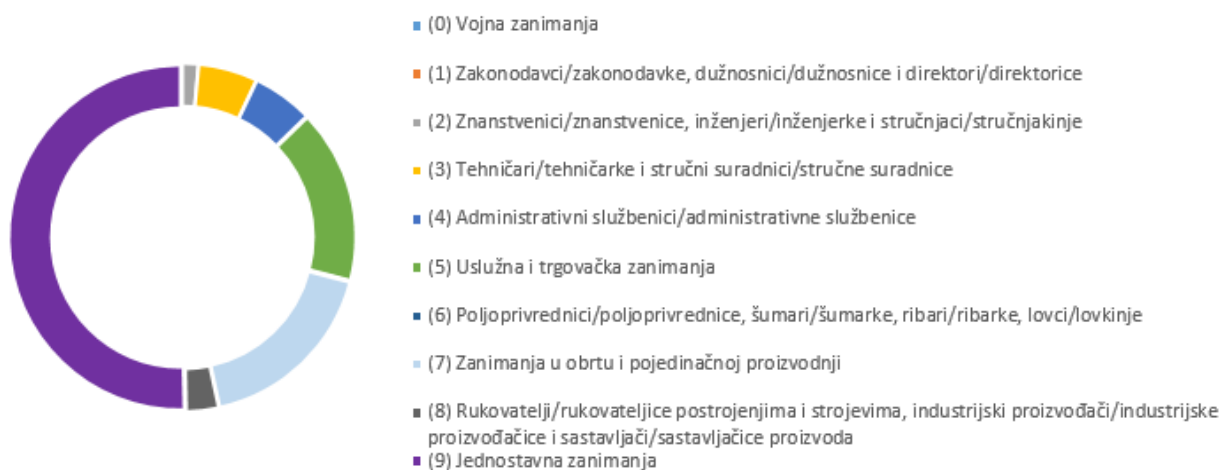
Dijagram 2. Struktura nezaposlenih prema obrazovanju

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, obrada: Proeducio d.o.o.

Nadalje, Dijagram 3. prikazuje podatke o strukturi nezaposlenih prema zanimanju. Sukladno podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, 50,9% nezaposlenih osoba spada u kategoriju jednostavnih zanimanja, 17,86% u kategoriju zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji, 5,4% tehničari i stručni suradnici, jednako toliko, 5,4% kategorija administrativni službenici, 16% u kategoriju uslužnih i trgovačkih zanimanja, 2,7% u kategoriju rukovatelji postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači i sastavljači, 1,79% u kategoriju znanstvenici, inženjeri i stručnjaci te 0% u kategoriju poljoprivrednici, šumari, ribari i lovci.

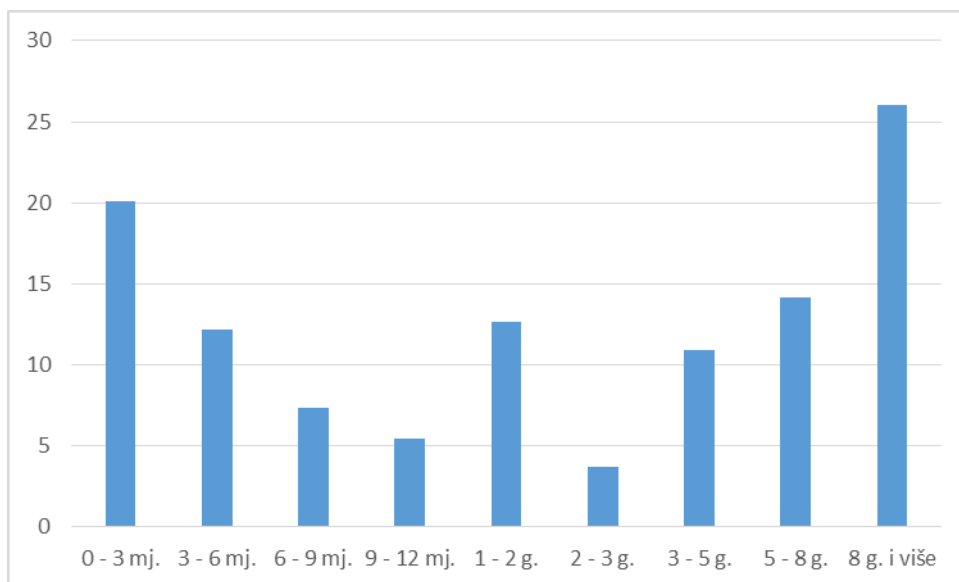
Dijagram 3. Struktura nezaposlenih prema zanimanju

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, obrada: Proeduco d.o.o.

U Dijagramu 4. prikazana je struktura nezaposlenih u odnosu na trajanje nezaposlenosti iz čega je vidljivo da je najveći broj nezaposlenih, 23,21% nezaposleno od 8 godina i više, zatim 17,85% s trajanjem nezaposlenosti od 0 do 3 mjeseca, 12,5% nezaposleno od 5 do 8 godina, 11,61% nezaposleno od 1 do 2 godine, 10,71% s trajanjem nezaposlenosti od 3 do 6 mjeseci, 9,82% nezaposlenih 3 do 5 godina, 6,25% nezaposlenih od 6 do 9 mjeseci, 4,46% nezaposlenih od 9 do 12 mjeseci te 3,57% nezaposlenih od 2 do 3 godine.

Dijagram 4. Struktura nezaposlenih u odnosu na trajanje nezaposlenosti

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, obrada: Proeduc o d.o.o.

Tablica 4. prikazuje podatke o broju nezaposlenih (u posljednjih 10 godina) u općini Velika Ludina te u Sisačko- moslavačkoj županiji, dok Tablica 5. prikazuje podatke o broju nezaposlenih u općini Velika Ludina prema dobi i spolu u razdoblju od 2016.-2019. godine

Tablica 4. Broj nezaposlenih po godinama

Godina	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	18453	18030	19737	20442	20248	18261	16051	13431	10528	8875
OPĆINA VELIKA LUDINA	228	247	277	283	263	245	221	189	147	112

Tablica 5. Broj nezaposlenih prema spolu

Godina	2016	2017	2018	2019
M	113	97	74	59
15-19	14	8	9	6
20-24	16	14	11	6
25-29	10	8	6	5
30-34	9	8	5	4
35-39	9	8	6	6
40-44	7	7	4	4
45-49	5	6	3	4
50-54	13	8	7	6
55-59	20	19	14	9
60 i više	10	11	8	9
Ž	108	92	73	53
15-19	6	7	7	5
20-24	11	11	7	5
25-29	11	10	5	3
30-34	22	13	11	4
35-39	16	10	6	8
40-44	14	11	10	7
45-49	11	9	10	8
50-54	9	11	7	5
55-59	8	8	7	6
60 i više	1	2	2	2
Ukupno	221	189	147	112

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, obrada: Proeduco d.o.o.

5. Infrastruktura

Prometna infrastruktura

Područjem općine Velika Ludina prolazi autocesta A3, četiri županijske ceste i dvije lokalne ceste, kako je prikazano u Tablici 6. Autocesta A3 nije izvedena na lokalnu cestovnu mrežu Općine te su najbliža čvorišta na koje je izvedena Križ i Popovača.

Tablica br. 6: Županijske i lokalne ceste na području općine Velika Ludina

AUTOCESTA	Naziv ceste	Sisačko-moslavačka županija (km)	Općina Velika Ludina (km)
Broj ceste			
A3	A3 GP Bregana–Zagreb – Sl. Brod – GP Bajakovo	64	4,2
UKUPNO		64	4,2
ŽUPANIJSKE CESTE	Naziv ceste	Sisačko-moslavačka županija (km)	Općina Velika Ludina (km)
Broj ceste			
Ž3124	D43-Bunjani-Voloder-Kutina-Novska(D47)	50,0	4,9
Ž3128	Čazma (D43) – Račica Kriška – 3124	0,4	0,4
Ž3130	Ž3128 – M. Ludina – Ž3158	8,6	8,6
Ž3158	Okoli – V. Ludina – Gornja Vlahinička	11,8	11,8
UKUPNO		70,8	25,7
LOKALNE CESTE	Naziv ceste	Sisačko-moslavačka županija (km)	Općina Velika Ludina (km)
Broj ceste			
L33002	Ž3130 – Ruškovica	2,0	2,0
L33003	Katoličko Selišće – Ž3130	2,7	2,7
UKUPNO		4,7	4,7

Izvor: Županijska uprava za ceste Sisačko–moslavačke županije, obrada: Proeducio d.o.o.

Osim mreže cesta iz prethodne tablice, na području općine postoje i nerazvrstane ceste koje povezuju pojedine zaseoke i izdvojena građevinska područja i sadržaje. Na području općine Velika Ludina ukupna duljina asfaltiranih nerazvrstanih cesta iznosi 30 km, a asfaltiraju se kontinuirano svake godine tako da ta brojka raste.

Na području Općine prolazi međunarodno značajna željeznička pruga M103 Dugo Selo- Novska. Jednokolosječne je konstrukcije, a duljina trase na području općine je 4,7 km. Predviđa se i rekonstrukcija željezničke pruge i izgradna drugog kolosijeka u sklopu modernizacije X. Paneuropskog koridora koja će omogućiti dostizanje brzine

vlakova i do 160 km/h. Za općinu Velika Ludina to će biti od izuzetnog geoprometnog značaja, s obzirom na to da je planiran i željezničko-cestovni prijelaz Vidrenjak koji bi se nalazio oko 100 km od sadašnjeg prijelaza (Ž3158-M103 Dugo Selo- Novska).

Planira se i uklanjanje postojećeg željezničko- cestovnog prijelaza „Šostar“ koji se nalazi na području naselja Grabov Potok, te njegovo svođenje na susjedni ŽCPR „Lipovica“.

Telekomunikacije

Telekomunikacijska infrastruktura na području općine Velika Ludina sastoji se od javne komunikacije u nepokretnoj mreži, javne komunikacije u pokretnoj mreži te sustava radio komunikacija. Telefonska centrala smještena je u naselju Velika Ludina te je izvedena u svim naseljima općine. Na području općine uspostavljena su dva antenska samostojeća stupa mobilne telefonije, međutim, sukladno Uredbi o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme (NN 131/12 I 92/15) te Objedinjenim planom operatera pokretnih komunikacija u RH, planirana je i elektronička komunikacijska zona koja bi omogućila uspostavljanje većeg broja antenskih stupova.⁵ Također na području središta naselja Velika Ludina izvedena je besplatna wi fi mreža.

Vodoopskrba, odvodnja, opskrba električnom energijom i plinom

Za potrebe općine Velika Ludina vodoopskrba se vrši iz crpilišta Ravnik (Popovača) putem magistralnog vodovodnog PVC cjevovoda (315mm) koji se nalazi južno od Ž3124. Duljina vodovodne mreže iznosi 34,8 km. Njime su spojena gotovo sva naselja Općine, izuzev Ludinice koja se opskrbljuje putem lokalnih vodovoda. Za održavanje vodovodne mreže i opskrbu čistom vodom na području Općine zaduženo je poduzeće Moslavina d.o.o. (Kutina). Dobar dio stanovništva još uvijek nije iskoristio mogućnost priključenja na javni vodoopskrbni sustav, već koriste vlastite bunare. U naselju Velika Ludina izgrađena je prepumpna stanica koja podiže pritisak vodovoda u sjevernom (višem) području općine te se sa time stvaraju uvjeti da i jedino naselje Ludinica dobije mogućnost priključenja na javni vodoopskrbni sustav.

Kanalizacijska mreža većim dijelom je izgrađena samo u naseljima Velika Ludina i Vidrenjak, dok se u ostalim naseljima otpadne vode sakupljaju u nepropusnim

⁵ Izvor: <https://www.opcina-vludina.hr>

sabirnim jamama. Za područje općine Velika Ludina predviđen je razdjelni sustav odvodnje s više uređaja za pročišćavanje, što znači da će se kućanske sanitarno potrošne vode odvoditi kanalizacijskim sustavom do predviđenog uređaja za pročišćavanje, a relativno čiste oborinske vode cestovnim jarcima do najbližeg vodotoka. Za najveći kanalizacijski sustav naselja predviđen je kombinirani način odvodnje, u kojem će se istim cjevovodima odvoditi oborinske vode i sanitarne otpadne vode iz naselja Velika Ludina i okolnih naselja. Projekte Moslavine d.o.o. u sustavu vodoopskrbe i odvodnje sufinancirat će Hrvatske vode d.o.o. Za naselja Okoli i ostatak Vidrenjaka i Velike Ludine već postoje projekti za dalju gradnju kanalizacijskog sustava.

Hrvatska Elektroprivreda DP Elektra Križ distributer je električne energije do krajnjih korisnika općine Velika Ludina. Elektroprivreda DP Elektra Križ ima ukupan broj duljine mreže 5.735,11 km te instaliranu snagu transformacije 683,6 MVA. Na Elektru Križ priključeno je ukupno 57 distribuiranih izvora.⁶ Potrebe za električnom energijom općina Velika Ludina podmiruje iz distributivne trafostanice HEPODS Križ preko vodova od 10/20kV. Distributivne TS do 35/10kV smještene su unutar područja općine Velika Ludina. Naponsku razinu iznad 35kV prenosi HOPS, dok naponsku razinu ispod 35kV distribuira HEPODS Elektra Križ, pogon u sjedištu. Niskonaponska mreža je uglavnom stara i loše sanirana. Mreža vodova je u većem dijelu obnovljena i na betonskim stupovima.

Opskrba prirodnim plinom za područje općine Velika Ludina vrši se iz regionalnog plinskog sustava. Općinom prolaze magistralni i regionalni plinovodi (međunarodni transportni magistralni naftovod JANAF, magistralni plinovod Ivanić Grad- Kutina te regionalni plinovodi Ivanić Grad- Stručec i čvor Okoli-CPS Okoli). Plinska distributivna mreža kreće od MRS Haganj i RS V.Ludina i razvedena je u gotovo svim naseljima. Također, područje posjeduje i centralplinsku stanicu Okoli, kao i eksploatacijska polja ugljikovavodika Okoli i Vezišće. Općina Velika Ludina nalazi se na području koje obiluje rudnim bogastvom te posjeduje značajne kapacitete za skladištenje plina. Distributer prirodnog plina za područje Općine, kao i gradova Kutine i Popovače, je Moslavina plin d.o.o.

⁶ <http://www.hep.hr>

Gospodarenje otpadom

Poduzeće Eko Moslavina d.o.o. Kutina zaduženo je za odvoz i zbrinjavanje komunalnog otpada s područja općine Velika Ludina. Budući da na području ne postoji odlagalište otpada, sav prikupljeni komunalni otpad odvozi se na odlagalište na područje Grada Kutine koje je u funkciji još od 1977. godine, a posljednja sanacija odlagališta Kutina provedena je 2011. Odlagalište u Kutini zauzima površinu oko 120.000 km².

Komunalni otpad s područja općine Velika Ludina sakuplja se u tipizirane posude (kante za smeće i kontejnere) te po potrebi u plastične vreće. Poduzeće Eko Moslavina d.o.o. zaduženo je i za nabavu tipiziranih posuda te ih se stanovnicima Općine može dodijeliti bez naknade, a plastične vreće kupuju sami. Komunalni otpad odvodi se jednom tjedno, osim vikendom i blagdanima, te odvožnja zahvaća sve dijelove Općine. Eko Moslavina d.o.o. 2016. godine započela je s prikupljanjem četiri vrste otpada. Prema podacima iz 2018. godine, godišnje se na prostoru odlagališta Grada Kutine ukupno prikupi i deponira oko 25.000-32.000 m³, 65% otpada u Gradu Kutini, 25% u Gradu Popovači te 10% u općini Velika Ludina.

Zakon o održivom gospodarenju otpadom definira obveze gradova i općina koji su dužni odvojeno prikupljati otpad: papir, metal, staklo, plastiku, tekstil te problematični i glomazni otpad stavljanjem u funkciju jednog ili više reciklažnih dvorišta, odnosno uspostavom mobilne jedinice na svom području i postavljanjem odgovarajućeg broja i vrsta spremnika za odvojeno prikupljanje otpada. Osim same podjele kanti građanima, potrebno je osigurati i vozila koja će prikupljeni razvrstani otpad odvojeno prevoziti do mjesta za reciklažu. Također je propisano kako je za postupanje s biološkim otpadom potrebno osigurati kompostanu. Sve navedene mjere općina Velika Ludina dužna je detaljizirati u svom Planu gospodarenja otpadom (2020.-2025.) koji se donosi sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19 i 98/19). Na odlagalištu Kutina 70% prikupljenog otpada čini komunalni otpad, dok 30% otpada pripada skupini neopasnog industrijskog otpada. Na području općine Velika Ludina zabilježeno je šest poduzeća uslijed čijeg djelovanja dolazi do emisija u okoliš, zrak i vode, a to su: Podzemno skladište plina d.o.o., INA- Industrija nafte d.d., Fragaria d.o.o., Plinacro d.o.o., Fito hladnjača d.o.o. i Vrtovi voća d.o.o.

Najveći problemi na području Općine pojavljuju se prilikom prikupljanja sastavnica komunalnog otpada u smislu nerazvrstavanja miješanog komunalnog otpada te uništavanja ostavljenih spremnika. Isto tako, povećava se i količina otpada. Rast

otpada je uzrokovan porastom životnog standarda i potrošačkih navika, velikim industrijskim rastom koji sa sobom nosi i povećanu proizvodnju otpada uključujući i opasan otpad. Općina Velika Ludina je u sklopu prostornog plana uređenja Općine uvrstila naznačenu lokaciju za izgradnju reciklažnog dvorišta te odlagališta građevinskog otpada, koja se nalazi na prostoru naselja Vidrenjak. 5. ožujka 2019. godine reciklažno je dvorište pušteno u rad. Reciklažno dvorište sufinancirano je od Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Izvor: Općina Velika Ludina 2020.

6. Gospodarstvo

Poduzetništvo

Županijska komora Sisak (podružnica HGK) 2017. godine iznjela je podatke o najznačajnijim sektorima gospodarstva na području Sisačko- moslavačke županije, a to su, slijedom prerađivačka industrija (61%), trgovina (20%) i građevina (7%).⁷

Gospodarska djelatnost na području općine Velika Ludina nije na zadovoljavajućem nivou, što je pretežito posljedica bivše pripadnosti općini Kutina. U tom smislu općina Kutina, koja je danas Grad Kutina, bila je gospodarsko središte, industrijska zona toga područja te se u njoj odvijao najveći broj društvenih, kulturnih i uslužnih funkcija.

U Godišnjem planu upravljanja imovinom za 2019. godinu navedena su trgovačka društva koja su vlasništvo Općine:

- EKO MOSLAVINA d.o.o. za komunalno gospodarstvo (prihod u 2017. godini: 15.311.219,57 kn)
- LUDINA d.o.o. za usluge i trgovinu (prihod u 2017. godini: 162..219,00 kn)
- MOSLAVAČKI LIST d.o.o. Kutina za izdavačku i radijsku aktivnost (prihod u 2017. godini: 1.156.333,22 kn)
- MOSLAVINA d.o.o. za javnu vodoopskrbu i javnu odvodnju (prihod u 2017. godini: 19.809.841,00 kn)

Na prostoru općine Velika Ludina nalaze se slijedeći značajni gospodarski subjekti:

- INA d.d. Zagreb – Centralna plinska stanica (CPS) Okoli
- INA d.d. Zagreb – Podzemno skladište plina (PSP) Okoli Plinska 1, Okoli
- Abundan d.o.o. Velika Ludina
- Fructus d.o.o. Velika Ludina
- Fragaria d.o.o. – voćnjak Katoličko Selišće
- Kaznionica Lipovica – Voćnjak Mala Ludina
- Kaznionica Lipovica – Farma Mala Ludina
- VRTOVI VOĆA d.o.o.
- SAVA PARK d.o.o.

⁷ <https://www.hgk.hr/zupanijska-komora-sisak/>

- FRUCTUM MOSLAVINA d.o.o.⁸

Najveći broj poduzetnika općine Velika Ludina djeluje u djelatnosti rudarstva, voćarstva, poljoprivrede i šumarstva. Ostali poduzetnici bave se trgovinom te uslužnim djelatnostima.

Turizam

Analizirajući potencijale uslužnih djelatnosti na području općine Velika Ludina, neophodno ih je promatrati kroz njihovu potencijalnu valorizaciju u svrhu razvoja turizma. Na području cijele Sisačko- moslavačke županije veliku važnost i dugogodišnju tradiciju ima poljodjelsko-prehrambeni kompleks. Županija je prepoznatljiva po uzgoju autohtone pasmine „Hrvatski posavac“ i po proizvodnji voća, a prvenstveno jabuka i jagoda. Posjeduje i područje Parka prirode Lonjsko polje koje obuhvaća elemente ruralnog turizma. Osim toga, Županija je poznata i po termalnom lječilištu u Toputskom te brojnim vinskim cestama. U 2019. godini zabilježeno je 6.556 turističkih dolazaka te 19.317 noćenja, dok je u 2020. godini do mjeseca ožujka zabilježeno 4.714 dolazaka i 14.656 noćenja ukupno u cijeloj Sisačko- moslavačkoj županiji.⁹

Turistička prednost općine Velika Ludina očituje se u nekoliko segmenata. Riječ je o području vrlo povoljne prometne povezanosti te području koje odiše prirodnim i rudnim bogatstvima, kao i bogatim kulturnim nasljeđem. U turističkoj ponudi, stoga, posjeduje brojne vrste kontinentalnog turizma, kao što su dnevni, sportsko-rekreativni, ruralni i dr.

Područje općine Velika Ludina obuhvaća ukupno 35 smještajnih jedinica., a kao najznačajniji turistički subjekt ističe se Moslavačka priča d.o.o. u naselju Mala Ludina. Moslavačka priča je seosko imanje koje nudi široki spektar svojim gostima poput ugostiteljskog dijela Lovački dom Moslavačka priča, najam brojnih kuća za odmor, organizaciju vjenčanja, brojnih sportsko-rekreacijskih sadržaja i sl. Prema Prostornom planu uređenja općine, Velika Ludina raspolaže s oko 14 ha površina namjenjenih ugostiteljsko-turističkim djelatnostima. Prostornim planom predviđene su tri turističke zone: Turistička zona Mala Ludina, Turistička zona Mustafina Klada i Turistička zona Kompator. 2018. godine općina Velika Ludina donjela je odluku o izradi I. Izmjene i dopune urbanističkog plana uređenja Turističke zone Mustafina Klada kojom su se proširile njene granice. Turistička zona Kompator djelomično je izgrađena iako postoji

⁸ <https://www.opcina-vludina.hr/>

⁹ <https://mint.gov.hr/>

cjeloviti plan prostornog uređenja. Na području Velike Ludine ističu se turističke destinacije poput Jabuke crvenike, Miholja, Vincekovog i Martinja.

Neke od poznatih turističkih znamenitosti ovoga kraja su brojni specijaliteti poput šarana na rašljama, bele devenice, zlevanka i brojni drugi specijaliteti. Osim toga, područje Općine obiluje voćem te je tako poznato po brojnim plantažama na kojima se uzgajaju jagode, jabuke, raznovrsno povrće, cvijeće i dr.

Iz svega navedenog, vidljivo je kako općina Velika Ludina i njezina okolica posjeduju veliki turistički potencijal koji još uvijek nije maksimalno iskorišten te je neophodno raditi na osmišljavanju novih turističkih sadržaja objedinjenih s bogatom kulturnom i prirodnom baštinom velikoludinskog kraja.

Poljoprivreda

Prema dostupnim podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju iz 2016. godine na području općine Velika Ludina nalazil se 302 obiteljska gospodarstva, 7 obrta te 9 trgovačkih društava. Riječ je o gospodarskim subjektima kojima je primarna djelatnost poljoprivreda. U usporedbi s navedenim podacima, na prostoru cjelokupne Sisačko- moslavačke županije te iste godine nalazil se 9328 obiteljskih gospodarstava, 83 obrta te 93 trgovačka društva.

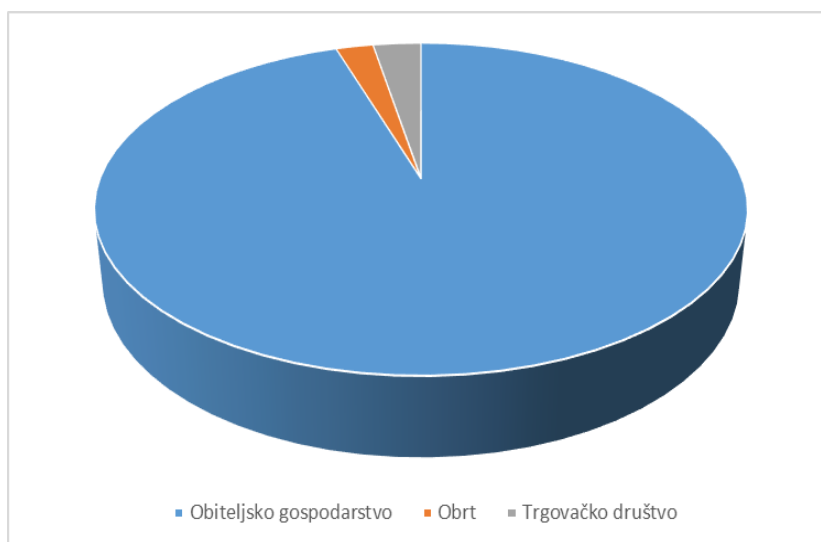
Izvor: Općina Velika Ludina 2020.

Općina Velika Ludina područje je izrazito bogato poljoprivrednim površinama posebno zbog plodnog tla u nizinama te rudnog bogatstva u podnožju Moslavačkog gorja., Osim toga, zemljišta na prostoru Općine izuzetno su visoke kvalitete, što ih čini pogodnim za

obrađivanje i proizvodnju brojnim poljoprivrednih namirnica. Obradiva tla Općine pripadaju skupini P2 koja označava kategoriju vrijedno obradivih tla. Iz tog razloga Općina ima predispozicije uzgoja različitih prehrambenih proizvoda, a uz to i proizvoda visoke kvalitete. Ukupno posjeduje oko 6230 ha obradivih površina, što se može zaključiti i prema djelatnostima stanovništva koje se u velikoj mjeri bavi djelatnošću poljoprivrede, pa tako na području Općine postoji čak 27 većih proizvođača voća i povrća te brojni mali OPG-ovi.

U Dijagramu 5. prikazan je omjer vrsta gospodarskih subjekata koji imaju poljoprivrednu namjenu, na području Općine.

Dijagram br. 5: Vrsta poljoprivrednog gospodarstva na području općine Velika Ludina

Izvor: APPRRR, 2016. obrada: Proeducio

U Općini je predložen i Pilot- projekt navodnjavanja koji bi uz korištenje najmodernije tehnologije znatno poboljšao poljoprivrednu djelatnost Općine te cjelokupnu poljoprivrednu proizvodnju podignuo na viši nivo. Najveći je problem što u Općini nedostaje mlade radne snage koja bi se bavila poljoprivredom kojom se uglavnom bavi starije stanovništvo. Isto tako, većina poljoprivrednih djelatnosti obavlja se zastarjelim metodama te korištenjem velikih resursa vode navodnjavanjem poljoprivrednih zemljišta, stoga bi navedeni projekt znatno bolje racionalizirao potrošnju vode, ali i olakšao te ubrzao poljoprivrednu granu Općine.

Potrebno je i razvijati kapacitete koji se odnose na uzgoj domaćih životinja te isto tako provoditi brojne mjere kojima bi se optimizirao cjelokupni proces. Općina redovito provodi brojne programe subvencioniranja i sufinanciranja poljoprivrede, pa tako

subvencionira i sadnje dugogodišnjih nasada poput jabuka, krušaka, vinove loze i dr. vrsta nasada. Iako su potrebna znatna poboljšanja i modernizacija poljoprivrednog sektora Općine, poljoprivreda i dalje dominira u ovom području, pa tako čini gotovo 30% gospodarstva na području Općine.

Izvor: Općina Velika Ludina 2020.

7. Ostali čimbenici razvoja

Okoliš

Mjerama zaštite potrebno je obuhvatiti sve prirodne resurse prostora: tlo, vodu, zrak te posebno vrijedne dijelove okoliša. Prema Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske posebnim vrijednostima hrvatskog prostora smatraju se: rezerve pitke vode, prirodne šume (biljne i životinjske zajednice šuma), zaštićena područja prirode, spomenici graditeljske baštine, nezagađeno tlo, termalni izvori te očuvani prirodni i kultivirani krajobraz.

Na području općine Velika Ludina zastupljena je većina od navedenih resursa, a razlikuju se prema važnosti, kvaliteti, količini i prostornom obuhvatu. Područje obuhvaća sedam tipova staništa zaštićenih Direktivom o staništima te Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova. Neka od takvih staništa su poplavne šume crne johe, hrasta lužnjaka, čiste grabove šume te vlažne livade srednje Europe. Općina Velika Ludina daje izniman doprinos očuvanju okoliša, pa se tako već šestu godinu za redom uključuje u akciju „Zelena čistka“ u kojoj osvještani građani prikupljaju otpad na divljim odlagalištima te na cestama. Savjesnim ponašanjem građana Općina se može pohvaliti iznimno čistim i zdravim okolišem kojeg tradicionalno njeguje većina stanovništva.

Općina Velika Ludina uspješno provodi i programe Gospodarenja šumama čija je prvenstvena svrha sačuvati šumske površine i čistine kako bi se očuvali svi tipovi staništa. Jedno od najprepoznatljivijih staništa Općine je upravo Lonjsko polje, nizinsko poplavno područje koje je ujedno i regionalni Park prirode te zaštićeno područje, kao i njegove bogate biljne i životinje vrste. Također, Općina veliku važnost pridaje zaštiti od požara i eksplozija, ali i poplava, s obzirom da je riječ o poplavnom području, iako je vjerojatnost poplave mala zbog izgrađenih nasipa, te ujedno području bogatom šumama. Općinom protječe vodeni tok rijeke Česme. Prostorim planom o uređenju općine donose brojni mehanizmi zaštite tla i vode te zaštite od poplava, požara i buke. Jedna od dodatnih opasnosti Općine su pojačane seizmičke aktivnosti koje mogu doseći čak VII. Stupanj MCS skale. Posljednji jači potres na tom području dogodio se 1761. godine u kojem je Općina znatno oštećena, kao i simbol Općine, Crkva sv. Mihaela Arkandela. Iako od tada nije zabilježen jaki potres, takva mogućnost nije isključena, što se posebno pokazalo potresom u Zagrebu 22. ožujka 2020. godine. Sa svrhom smanjenja rizika od potresa i eventualne preventivne zaštite Prostornim planom uređenja općine donose se brojne mjere s ciljem smanjenja eventualnih šteta.

Sport

U općini Velika Ludina postoje brojna mala sportska društva, a kao najveća ističu se NK Sokol Velika Ludina, RK Laurus te Šaran- sportsko-ribolovna udruga. Općina proračunskim sredstvima financira brojne troškove organizacije sportskih događanja, natjecanja, nabavu sportske opreme, troškove sudaca i druge troškove. Iako je riječ o području s brojnim sportsko- rekreativnim dispozicijama, nedostaje događanja i provođenja mjera u poticanju sporta i rekreacije.

Moslavačka priča d.o.o. u Maloj Ludini nudi brojne sportske sadržaje i odmor u nekoliko kuća za odmor. Brojni posjetitelji Općine dolaze zbog Moslavačke gore koja nudi rute biciklističkih staza te planinarsko- izletišne staze. Moslavačka gora, sa svoja četiri istaknuta vrha, predstavlja idealno mjesto za ljubitelje planinarenja i prirode. Kao jedan od značajnih djelova provedbe strategije ukupnog razvoja svakako se predlaže pojačanje mjera koje se tiču sportskih sadržaja i ponuda, kako za domaće stanovništvo, tako i za turiste koji bi se, sukladno tome, i dulji period zadržavali na prostoru Općine.

DODATAK 2. SWOT ANALIZA

SWOT ANALIZA

Snage	Slabosti
Povoljan geografski i prometni položaj Povoljni klimatski uvjeti Velika područja očuvanih krajobraz Blizina Međunarodne zračne luke Zagreb Značajan broj elemenata tradicijske baštine Poljoprivredna proizvodnja Tradicija u voćarstvu Postojanje strateškog projekta navodnjavanja Postojanje infrastrukture za razvoj poduzetništva Turistički atraktivan i očuvan krajobraz Blizina Parka prirode Lonjsko polje Blizina regionalnog parka Moslavačka gora Reciklažno dvorište	Mala gustoća naseljenosti Visok udio starije populacije Nepovoljna obrazovna struktura Nedostatak visokoobrazovanih Neizgrađen sustav odvodnje otpadnih voda Nedovoljna kvaliteta i razina sigurnosti prometnica Nedovoljno izgrađeni nogostupi Nedovoljno izgrađene biciklističke staze Nedostatak sredstava za uvođenje novih tehnologija u poljoprivrednoj proizvodnji Nedovoljna ulaganja u marketing i turističku prepoznatljivost Nedovoljna informiranost o mogućnostima EU fondova Nedostatna sredstva za ublažavanje elementarnih nepogoda
Mogućnosti	Prijetnje
Daljnji razvoj poduzetničke infrastrukture (inkubatori, centri izvrsnosti, poslovne zone) Razvoj selektivnih oblika turizma Jače korištenje dostupnih potpora Edukacija Cjeloživotno učenje Proizvodnja EKO energije Okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta Diverzifikacija poljoprivredne proizvodnje Olakšavanje pristupa investitorima	Depopulacija područja, odlazak mladih Daljnji pad broja stanovnika Klimatske promjene Nedostatak ulagača „Siva“ ekonomija Nedovoljna briga o okolišu Tradicionalna proizvodnja suočena s konkurencijom iz EU

DODATAK 3. IZVORI PODATAKA

- Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
- Državni zavod za statistiku
- Službene mrežne stranice Općine Velika Ludina
- Službene mrežne stranice Turističke zajednice
- Hrvatski restauratorski zavod
- Hrvatski zavod za zapošljavanje- Područni ured Sisak
- Hrvatska gospodarska komora- Županijska komora Sisak
- Hrvatska elektroprivreda HEP d.o.o.
- Ministarstvo turizma
- Strategija razvoja općine Velika Ludina 2020.-2025.
- Proračun Općine Velika Ludina
- Strategija Europa 2025
- Županijska uprava za ceste Sisačko- moslavačke županije
- Hrvatska elektroprivreda HEP d.o.o.
- www.strukturnifondovi.hr
- www.fzoeu.hr
- www.ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility/cef-telecom
- www.ruralnirazvoj.hr